

Astmapatienter får ikke den rette behandling

Mere end 36,4 % eller flere end hver tredje dansker med svær astma må ty til skadestuebesøg, hospitalsindlæggelse eller overdreven brug af astmamedicin som følge af dårligt kontrolleret astma. Det viser en ny analyse foretaget af førende danske specialister. Resultaterne ærgrer astmaprofessor Vibeke Backer, som mener, at tendensen skyldes manglende viden om nye muligheder ved behandling af astma blandt praktiserende læger og patienter.

• Af Charlotte Søllner Hernø
csh@raskmagasinet.dk

Åndenød, hoste og pibende vejrtrækning er tydelige tegn på astma. Ca. 300.000 danskere er ramt af astma, og antallet er stærkt stigende. Faktisk er antallet af voksne danskere, der lider af astma, mere end fordoblet de sidste 20-30 år. Derudover lever mange med en underbehandlet astma, der ikke er i kontrol. Det betyder ikke bare nedsat lungefunktion og forringet livskvalitet for den enkelte. Det er samtidig dyrt på de offentlige sundhedsbudgetter.

Mange går rundt med dårligt behandlet svær astma

En ny analyse, støttet af en uspecificeret donation fra Novartis Healthcare givet til den Lungemedicinske Forskningsenhed på Bispebjerg Hospital og foretaget af en gruppe førende danske astmaspecialister viser, at det især er personer med svær astma, der får en utilstrækkelig astmabehandling. Således har 36,4 % eller flere end hver tredje dansker med svær astma måttet ty til skadestuebesøg, hospitalsindlæggelse eller overdreven brug af astmamedicin som følge af dårligt kontrolleret astma.

Resultaterne ærgrer astmaprofessor Vibeke Backer. Hun mener, at tendensen er et udtryk for en generel uvidenhed astma blandt praktiserende læger og patienter:

“Selv mennesker med svær astma kan opnå en rimelig god astmakontrol, hvis de får den rigtige behandling. Nogle astmatikere med mange symptomer har ikke svær astma, men får måske ikke den rigtige behandling. Desværre er der rigtig mange, der går rundt med en ubehandlet eller dårligt behandlet astma. Ofte har de vænnet sig til at hoste og accepterer, at der er ting, de ikke kan. Det er en skam. Hvis man som astmatiker føler sig forpustet, hvæser, hoster meget og ikke kan følge med i sportslige aktiviteter, så er det fordi, man er underbehandlet, og det er tid til at opsøge sin astmalæge” siger Vibeke Backer.

Under halvdelen modtager specialistbehandling

På trods af udbredt dårlig astmakontrol er det langt fra alle med svær astma, der er i behandling hos en specialist. Faktisk viser analysen, at 45,2 % eller under halvdelen af personer med svær astma modtager specialistbehandling. Vibeke Backer finder tallet problematisk, da en korrekt udredning er forudsætningen for en god astmakontrol:

“Det er vigtigt, at mennesker med svær astma udredes og behandles hos en specialist, indtil stabil lidelse opnås. Der kan være mange forskellige årsager til astmaen, og der kan hos voksne være en sammenhæng mellem astma og allergi.

Med den rette behandling kan selv patienter med svær vedvarende allergisk astma opnå en rigtig god kontrol over deres sygdom og måske ovenikøbet genvinde tabt lungefunktion,” forklarer Vibeke Backer.

Astma er en udbredt sygdom blandt børn og voksne

Astma er en kronisk betændelsestilstand i luftvejene, der hverken skyldes bakterier eller virus. Sygdommen viser sig ofte i anfald med fx hoste, åndenød og hvæsende eller pibende vejrtrækning. Når man har astma, hæver slimhinderne i de små luftrør, de bliver irritable og danner mere slim end normalt. Samtidig trækker musklerne omkring luftrøret sig sammen. Det betyder, at luften ikke kan passere frit.

Astma er en udbredt sygdom hos både børn og voksne – i alt lider ca. 300.000 danskere af astma, hvilket svarer til 7 % af Danmarks befolkning. Det vurderes, at halvdelen af alle danske astmatikere – i alt 150.000 – er enten ubehandlede eller underbehandlede. Der findes i øvrigt mange forskellige typer og sværhedsgrader af astma. Selv i en mild grad kan sygdommen påvirke livskvaliteten og arbejdsevnen

Allergisk astma udløses primært af allergener

Allergisk astma. I mange tilfælde er der en direkte sammenhæng mellem astma og allergi. 70 % af de børn, der har astma, lider af allergisk betinget astma. Det samme gælder for 40 % af de voksne astmatikere. Man skelner derfor mellem allergisk og ikke-allergisk astma. Ved allergisk astma spiller allergiantistoffet immunglobulin E (IgE) en central rolle. Allergisk astma bliver først og fremmest udløst af kontakt med allergener, som vi indånder og de hyppigste allergener, som har betydning for astma, er pollen, dyrehår, svampesporer og

støvmider.

Hos personer med allergisk astma tror kroppens immunforsvar, at allergenerne er farlige for kroppen, og forsøger derfor at bekæmpe dem. Immunforsvarets reaktion resulterer i en irritationstilstand i lungerne, hvilket fører til hoste, slimdannelse og åndenød på grund af luftvejsforsnævring, dvs. astma.

Astmabehandling har flere målsætninger

Målet med astmabehandlingen er at mindske astmasymptomer, forebygge anfald, undgå udvikling af arvæv på lungerne samt at opnå og bevare en så normal lungefunktion som mulig. Astma behandles først og fremmest forebyggende med inhalation af steroid og beta-agonist. I tilfælde af svær vedvarende allergisk astma er denne behandling dog sjældent tilstrækkelig.

I sådanne tilfælde findes der en behandling, Xolair, der anvendes til personer med svær vedvarende allergisk astma, som har symptomer til trods for behandling med højdosis inhalatorsteroid og langtidsvirkende beta-agonist.

Det aktive stof i Xolair er omalizumab, som er et syntetisk protein, som ligner de naturlige proteiner, der produceres i kroppen, og virker ved at blokere stoffet immunglobulin E (IgE), som produceres i kroppen og som spiller en central rolle i fremkaldelse af allergisk astma.

Lægen beregner, hvor meget medicin patienten har brug for, og hvor ofte behandlingen, der gives som injektion lige under huden af en læge eller sygeplejerske, skal gives.

Behandlingen anvendes til både børn over 6 år og voksne med svær allergisk astma, som allerede er i behandling med astmamedicin, men hvor astmasymptomerne ikke er tilstrækkeligt kontrolleret. Patienter med svær vedvarende allergisk astma behandles med 1-4 injektioner per gang, som gives enten hver anden eller hver fjerde uge. Det tager typisk 12-16 uger, før den fulde virkning er opnået.

